

pod red. J. Michalewicza,

Wstęp z: Inwentarz akt wydziałów i studiów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1850-1939 (1954),
Kraków 1997, s. 211-218.

HALINA ZWOLSKA

STUDIUM WYCHOWANIA FIZYCZNEGO (1927 – 1949)

I. Zarys dziejów studium i organizacja nauczania. Kancelaria i opis zespołu

I. 1. Zarys dziejów studium i organizacja studiów

Starania o uruchomienie Studium Wychowania Fizycznego sięgały początków odrodzonej Polski¹. Podjął je Stanisław Ciechanowski kierując w tej sprawie (1917) memoriał do Małopolskiej Rady Szkolnej Krajowej. Nawoływał w nim do reaktywowania działającego w latach 1895–1915 Kursu Naukowego dla Nauczycieli Gimnastyki. Dopiero po wydaniu przez Ministerstwo WRiOP w 1924 r. ramowego statutu dla studiów WF, starania o włączenie wychowania fizycznego do programu nauczania uniwersyteckiego weszły w fazę bardziej konkretnych przygotowań i dyskusji. Szczególną rolę odegrała tutaj utworzona w 1925 r. Międzyuczelniana Komisja Wychowania Fizycznego i Ćwiczeń Cieleśnych, skupiająca gorliwych rzeczników tej idei z S. Ciechowskim, E. Godlewskim, S. Siedleckim i L. Marchlewskim na czele. Wobec bezowocnych prób otwarcia samodzielnej katedry wychowania fizycznego, S. Ciechanowski wysunął 26 IV 1926 r. projekt powołania przy Wydziale Lekarskim osobnego Studium WF na wzór istniejących już studiów: farmaceutycznego i pedagogicz-

¹ Genezie i organizacji Studium Wychowania Fizycznego poświęcony jest *Rocznik Naukowy Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego*, T. 1: 1962, Kraków, 1963. Zamieszczono w nim następujące rozprawy: J. Bugajski, *Pionierzy wychowania fizycznego — zasłużeni pracownicy Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie*, s. 205–280; Tenże, *Obozy Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1928–1949*, s. 295–303; K. Toporowicz, *Prace magisterskie absolwentów Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego za lata 1927–1939 i Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego*, s. 305–348; Tenże, *Pracownicy Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego i Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie w latach 1927–1960*, s. 357–417. Ponadto w *Roczniku Naukowym WSWF*, Kraków 1969: K. Toporowicz, *Dzieje Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego i Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie w latach 1927–1967*, s. 13–28; *Sprawozdanie z działalności katedr i zakładów naukowych Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie za okres 1927–1967*, s. 33–125.

nego, oraz w oparciu o postanowienia ramowego statutu (7 III 1924) i założenia programowe istniejącego od 1919 r. Studium WF Uniwersytetu Poznańskiego. Wnioski komisji sformułowane w memoriale do Rady Wydziału Lekarskiego już w kilka dni później (18 III 1927) zyskały przychylną aprobatę wydziału, a następnie senatu, który na posiedzeniu w dniu 17 V 1927 r. powołał komisję organizacyjną pod przewodnictwem rektora K. Kostaneckiego. Po zakończeniu prac przygotowawczych (maj–czerwiec 1927), komisja uległa rozwiązaniu, przekazując swe uprawnienia stałej Komisji Studium, działającej, w myśl postanowień ramowego zarządzenia ministerialnego z 1924 r., jako statutowy organ kolegialny².

Otwarte w dniu 1 X 1927 r. Studium Wychowania Fizycznego przy Wydziale Lekarskim UJ rozpoczęło działalność od początku roku akad. 1927/28, jedynie na podstawie wspomnianej uchwały senatu z 17 V 1927 r., opartej na art. 7 i 12 ustawy o szkołach akademickich z 1920 r., oraz na § 5 Statutu UJ z 1925 r. Studium działało więc bez aprobaty Ministerstwa WRiOP, które dopiero rok później pismem z 12 IV 1928 r. zatwierdziło jego powstanie i przyznało absolwentom prawo do stopnia magistra wychowania fizycznego. W tym okresie ukształtowały się podstawy ustrojowe studium, które bez większych zmian przetrwały do roku akad. 1949/50, tzn. do przekształcenia studium w Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego³.

Studium WF stanowiło oddział Wydziału Lekarskiego, w ramach którego *nie naruszając zakresu działania przyznanego ustawowo Radzie Wydziału i Dziekanowi*, dysponowało pewnymi uprawnieniami samorządowymi, określonymi w § 7 ramowego statutu z 1924 r. oraz w § 3 Regulaminu Wydziału Lekarskiego z 13 VI 1928 r.⁴ Uprawnienia te przysługiwały dyrektorowi oraz stałej Komisji Studium WF, złożonej z profesorów i docentów UJ wykładających na studium, ale także z delegatów (po 2) z Wydziału Lekarskiego i Wydziału Filozoficznego. Do 1946 r. nie należeli do komisji instruktorzy przedmiotów zawodowych, natomiast już od 1929 r. dokooptowano do niej sekretarza studium oraz zapraszano na obrady niektórych wykładowców np. Z. Wyrobka, przedstawiciela Studium Pedagogicznego. Poza załatwianiem spraw bieżących dotyczących głównie przyjęć na studium, regulaminu studiów, zaliczania egzaminów, komisja miała za zadanie uchwalanie i przedkładanie Radzie Wydziału Lekarskiego wniosków w sprawach powoływania katedr i zakładów, zatrudniania instruktorów, ustalania planu i spisu wykładów, organizowania zajęć zleconych, z obowiązkiem uzyskania dla wszystkich *spraw głównych* aprobaty Rady Wydziału. Mała

² P. Stok, *Działalność Studium Wychowania Fizycznego UJ...* s. 19–37; zob. też Arch UJ, syg. S II 845, WL II 191, SWF 7.

³ Podstawy prawne studium: *Dziennik Urzędowy Min. WRiOP*, R. 1921, poz. 175: *Statut Państwowych Kursów Wychowania Fizycznego*; Tamże, R. 1924, poz. 183, 184: *organizacja Studium Wychowania Fizycznego*; Arch UJ, syg. S II 87: *protokoły posiedzeń senatu*; syg. WL II 191: *organizacja SWF*.

⁴ Arch UJ, syg. WL II 191.

operatywność licznego, ale luźno tylko z pracą studium związanego grona członków komisji sprawiła, że w 1936 r. postanowiono w miarę potrzeby zwoływać pozastatutową *małą komisję* (dziekan Wydziału Lekarskiego, dyrektor, jego zastępca i sekretarz studium) dla załatwienia bieżących spraw⁵.

Z protokołów obrad komisji wynika, że również i ten ściślejszy organ był tylko ciałem doradczym, pozostawiając dyrektorowi duży margines swobody, ale też i główny ciężar obowiązków bezpośredniego zarządzania studium. Statut dość szeroko, choć niezbyt precyzyjnie określał kompetencje dyrektora, zlecając mu pieczę nad tym *aby Studium odpowiadało swoim zadaniom*. Funkcje te miał wykonywać jako *zastępca dziekana... w sprawach dotyczących studium powierzonych mu przez Radę Wydziału* tj. zgodnie z odpowiednimi przepisami regulaminu Wydziału Lekarskiego oraz wewnętrznymi zarządzeniami dziekana m.in. o potwierdzaniu przyjęć słuchaczy WF, o udzielaniu absolutorium, o składaniu corocznych sprawozdań z działalności itp.

Wyboru dyrektora studium na roczną kadencję dokonywała Komisja Studium spośród swoich członków, przy czym elekt musiał uzyskać aprobatę Rady Wydziału.

Obowiązki dyrektora studium pełnili: prof. higieny i bakteriologii W. Gądzikiewicz (1927/28–1928/29), prof. fizjologii B. Maydell (1929/30; zm. 30 VIII 1930), docent a później profesor anatomii T. Rogalski (1930/31–1938/39). Po wojnie opiekę nad studium podjął doc. B. Szabuniewicz (1945–1949), mianowany dyrektorem w grudniu 1945 r. W roku akad. 1931/32 utworzono urząd zastępcy dyrektora, którym do 1939 r. był prof. J. Kaulbersz, a w latach 1945–1949 — dr J. Figna. Grono nauczające, poza kontraktowym sekretarzem (od 1929) i asystentem (dopiero od 1937), składało się z etatowych profesorów, docentów i asystentów Wydziału Lekarskiego i Filozoficznego, ale też Wydziałów Prawa i Rolniczego. Prowadzili oni zajęcia dla słuchaczy wychowania fizycznego w ramach swoich katedr i zakładów np. anatomii, antropologii, biologii, chemii, fizjologii, pedagogiki, bądź angażowani (prace zlecone) byli dla realizowania ćwiczeń np. zasad i organizacji wychowania fizycznego, teorii sportu, systematyki i metodyki ćwiczeń cielesnych. Przedmioty zawodowe prowadzili doświadczeni nauczyciele szkół średnich i działacze sportowi Krakowa⁶.

Studium Wychowania Fizycznego nie posiadało własnego zakładu naukowego, korzystając dla tzw. przedmiotów teoretycznych z sal wykładowych, pracowni i laboratoriów Wydziału Lekarskiego i Wydziału Filozoficznego, a zajęcia i ćwiczenia praktyczne organizując na boiskach i w pomieszczeniach

⁵ Por. rozporządzenie Min. WRiOP z 7 III 1924 r. w sprawie organizacji Studium Wychowania Fizycznego w uniwersytecie — *Dziennik Urzędowy Min. WRiOP*, R. 1924, poz. 184. W sprawie organizacji SWF — zob. pismo Ministerstwa WRiOP z 12 IV 1928 r. — Arch UJ, syg. WL II 191.

⁶ Tamże oraz syg. SWF 4: protokoły posiedzeń Komisji Studium. Sprawozdania Studium WF — zob. *Kronika UJ* za lata 1927–1949.

klubów sportowych: T.G. Sokół, YMCA, K.S. Cracovia, Klub Społeczny, hala PUWF, pływalnia w Parku Krakowskim i.in. Dopiero w 1937 r. przystąpiono do budowy akademickiego ośrodka sportowego przy ul. Śniadeckich (hala gimnastyczna, sale wykładowe, boisko sportowe), które do wybuchu wojny doprowadzono do tzw. surowego stanu. Studium objęło te obiekty w 1947 r. Załączek placówek doświadczalnych studium tworzyły działające w latach 1935–1939 pracownie zakładów uniwersyteckich: morfologiczna, fizjologiczna, wyrobów sportowych oraz biblioteka i zbiór przyrządów gimnastycznych, przejęte w 1928 r. po zlikwidowanych w 1924 r. Państwowych Kursach Wychowania Fizycznego. Księgozbiór liczący w 1939 r. 1669 tomów mieścił się w lokalu dyrekcji studium, pozostając pod opieką jego sekretarza⁷.

Pewne nadzieje wiązano z powstałą w 1935 r., na miejscu zlikwidowanej Katedry Weterynarii, Katedrą Wychowania Fizycznego i Anatomii Stosowanej na czele której stanął w 1936 r. profesor nadzwyczajny T. Rogalski. W 1937 r. Rada Wydziału Lekarskiego zażądała od Ministerstwa WRiOP przemianowania nowo utworzonej placówki na Katedrę Wychowania Fizycznego i Anatomii Klinicznej, podkreślając w uzasadnieniu, że jest ona zakładem naukowym, związanym przede wszystkim ze studiami medycznymi (anatomia chirurgiczna, ortopedia, mechanika ruchu) i stąd pozostaje w integralnym związku z Wydziałem Lekarskim, a nie z działalnością dydaktyczną Studium WF⁸. Decyzja ta, wprowadzona ostatecznie w życie 10 II 1938 r., przekreślała nadzieje na ustanowienie w obrębie studium osobnego zakładu naukowego poświęconego badaniom w zakresie kultury fizycznej. Dzięki stanowisku kierownika katedry, zarazem długoletniego dyrektora studium prof. T. Rogalskiego, ścisłe związki pomiędzy obiema placówkami zostały utrzymane.

Uruchomienie Studium WF w roku akad. 1927/28 możliwe było dzięki pomocy finansowej Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego, którego dotacje stanowiły odąd jedno z głównych źródeł utrzymania studium. W myśl wielokrotnie ponawianych zaleceń Ministerstwa WRiOP koszty utrzymania studium (wynagrodzenia personelu, wydatki administracyjne, zakup pomocy szkolnych) musiały być pokrywane z nieznacznie tylko powiększonego budżetu Wydziału Lekarskiego lub z sum wygoszparowanych z ogólnego budżetu uczelni. Szczupłość środków budżetowych oraz konieczność zaspokojenia przede wszystkim potrzeb własnych zakładów klinicznych powodowało, że Wydział Lekarski mógł udzielać pomocy materialnej Studium WF tylko w bardzo ograniczonych rozmiarach. W tych warunkach Dyrekcja Studium musiała niemal corocznie zabiegać o dodatkowe dotacje Ministerstwa WRiOP, zasiłki Departamentu Zdrowia Ministerstwa Spraw Wojskowych, subwencje

⁷ P. Stok, *Działalność Studium Wychowania Fizycznego...*, s. 49–53. S. Kijak, *Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie*, w: *WSWF Rocznik Naukowy*, R. 1962, T. I, s. 349–350.

⁸ Arch UJ, syg. WL II 163.

Rektoratu, częściowo tylko znajdując fundusze na pokrycie działalności z opłat czesnego i taks egzaminacyjnych wnoszonych przez słuchaczy⁹.

Z chwilą wybuchu wojny Studium WF, jak wiele innych zakładów uniwersyteckich, musiało przerwać swoją działalność. Wkrótce po wyzwoleniu miasta, Komisja Studium na swoim pierwszym posiedzeniu 8 III 1945 r. podjęła uchwałę o wznowieniu działalności, powołując na dyrektora studium, w zastępstwie nieobecnego w kraju T. Rogalskiego, doc. B. Szabuniewicza. Wraz z gronem oddanych współpracowników przystąpił on do uruchomienia zajęć, a następnie podjął energiczne starania celem zapewnienia studium odpowiednich warunków rozwoju. W trudnych latach powojennych (1945–1949) usiłowania te miały na celu przede wszystkim zabezpieczenie podstaw materialnych, skompletowanie i uzupełnienie uszczuplonego przez wojnę personelu instruktorskiego. W 1946 r. uzyskano cztery etaty pomocniczych pracowników nauki, a w 1947 r. zatrudniono kolejnych pięciu asystentów. Należało odzyskać, a następnie wyremontować i wyposażać budynki i urządzenia sportowe. Nie udało się natomiast zrealizować projektów zmierzających do podniesienia rangi studiów wychowania fizycznego. W tym zakresie projektowano m.in. w 1945 r. utworzenie trzech katedr: fizjologii aparatu ruchowego, medycyny sportowej i teorii wychowania fizycznego, przekształcenie placówki w studium międzywydziałowe (uchwała komisji z 18 I 1946 r.), zwiększenie ilości asystentów, przyznanie stałej dotacji, reformę programu nauczania¹⁰. Plany rozbudowy i modernizacji studiów przewidywała uchwała Rady Ministrów z 24 IX 1949 r. o wyodrębnieniu z Uniwersytetu Jagiellońskiego Wydziału Lekarskiego i przekształceniu go z początkiem roku akad. 1949/50 w Akademię Lekarską (później — Akademię Medyczną) w Krakowie¹¹. Wraz z Wydziałem Lekarskim uniwersytet utracił związane z nim Studium WF (słuchaczy, personel, majątek, wyposażenie), które już w następnym roku na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 5 VII 1950 r. przekształcone zostało od roku akad. 1950/51 w Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego, podlegającą Głównemu Komitetowi Kultury Fizycznej.

W okresie przynależności Studium Wychowania Fizycznego do UJ (1927/28–1948/49) porządek nauk i regulamin egzaminów oparty był na przepisach ramowego statutu studiów WF obowiązującego w uniwersytetach od 1924 r. Rozkład zajęć oparty był natomiast na wewnętrznych programach uchwalonych przez Komisję Studium – po raz pierwszy w 1927 r., a następnie za aprobatą Rady Wydziału Lekarskiego kilkakrotnie nowelizowanych¹².

W latach akad. 1927/28–1931/32 studium prowadziło trzyletni kurs, który zaliczano, po złożeniu odpowiednich egzaminów oraz przedstawieniu rozprawy naukowej. Ten tryb studiów zapewniał otrzymanie stopnia magistra wychowania fizycznego. *Studium uproszczone*, dwu lub trzyletnie, przeznaczone było natomiast

⁹ Arch UJ, sygn. WL II 191.

¹⁰ S. K i j a k, *Studium Wychowania Fizycznego UJ...*, s. 86–96.

¹¹ *Dziennik Ustaw RP*, R. 1949, nr 58, poz. 450.

¹² P. S t o k, *Działalność Studium Wychowania Fizycznego...*; zob. Arch UJ, sygn. WL II 191.

dla studentów którzy nabywali *wiedomości i sprawności wystarczające do egzaminu z wychowania fizycznego jako przedmiotu pobocznego przy egzaminie nauczycielskim dla nauczycieli szkół średnich*¹³. Studium uproszczone istniało tylko do końca roku akad. 1931/32, po czym Ministerstwo WRiOP poleciło je zlikwidować, wstrzymując już rok wcześniej (1930/31) prawo uczęszczania na Studium Wychowania Fizycznego wolnym słuchaczom z tzw. maturą seminaryjną¹⁴.

Od roku akad. 1932/33 istniała zatem na Studium WF tylko jedna kategoria studentów — słuchaczy zwyczajnych, przyjmowanych na podstawie świadectwa dojrzałości, pozytywnych wyników badań lekarskich i zaświadczenia o odpowiedniej sprawności fizycznej. Program trzyletniego kursu (9 trymestrów) składał się z wykładów i ćwiczeń z przedmiotów teoretycznych objętych programem nauczania Wydziału Lekarskiego: anatomia, fizjologia, histologia, higiena, ratownictwo oraz programem studiów Wydziału Filozoficznego: fizyka, chemia, antropologia, pedagogika, psychologia. Poza tym wykładano przedmioty specjalistyczne: teoria wychowania fizycznego, historia i organizacja sportu, metodyka i dydaktyka ćwiczeń cielesnych oraz zespół zajęć praktycznych z różnych dziedzin wychowania fizycznego i sportu: gry ruchowe, rytmika, gimnastyka, lekkoatletyka, szermierka, pływanie, wioślarstwo itp. Ponadto słuchacze brali udział w obowiązkowych kursach narciarskich i obozach krajoznawczo-turystycznych.

Podobnie jak na Wydziale Lekarskim, regulamin studiów wychowania fizycznego zobowiązywał słuchaczy do złożenia określonej ilości kolokwii i egzaminów. Wszystkie egzaminy po pierwszym i drugim roku studiów należało składać w wyznaczonych terminach sesji letniej lub jesiennej. *Egzamin roczny* po trzecim roku studiów, składający się z pięciu egzaminów i trzech kolokwii, był podstawą do uzyskania absolutorium i przystąpienia do egzaminu magisterskiego¹⁵.

Do egzaminu na stopień magistra wychowania fizycznego przystępowała tylko niewielka część absolwentów Studium WF. Spośród 1180 słuchaczy wpisanych na studium w latach akad. 1927/28–1948/49 absolutorium uzyskało 664 osób, a tylko 281 osób otrzymało stopień magistra wychowania fizycznego¹⁶. W myśl zarządzenia Ministerstwa WRiOP z 28 IX 1926 r. do egzaminu magisterskiego można było przystąpić najwcześniej po upływie dwóch trymestrów od czasu złożenia trzeciego egzaminu rocznego, przedkładając *świadectwo pracy magisterskiej* (seminaryjnej lub laboratoryjnej). Egzamin magisterski, inaczej niż na Wydziale Filozoficznym, składał się z części pisemnej oraz ustnej. Egzamin organizowała Komisja Egzaminacyjna wybierana na okres trzech lat przez Komisję Studium WF, a zatwierdzana przez Radę Wydziału Lekarskiego i ministra WRiOP. Uzyskanie stopnia magistra wychowania fizycznego uprawniało do nauczania wychowania fizycznego w szkołach średnich¹⁷.

¹³ Arch UJ, sygn. 7: pismo dziekana z 23 IX 1927 r.

¹⁴ Tamże, telegram Min. WRiOP z 15 VI 1931 r. Zob także: Arch UJ, sygn. SWF 4.

¹⁵ Arch UJ, sygn. SWF 7, 8, 48.

¹⁶ K. Toporowicz, *Absolwenci Studium Wychowania Fizycznego...*, s. 418-432.

¹⁷ *Dziennik Urzędowy Min. WRiOP*, R. 1926, nr 14, poz. 186.

I. 2. Kancelaria i opis zespołu

W ramowym statucie studiów wychowania fizycznego z 1927 r. dyrektorowi przyznano stanowisko zastępcy dziekana Wydziału Lekarskiego w sprawach dotyczących studium. W dwa lata po uruchomieniu zajęć zaczął się formować przy dyrektorze (początkowo na terenie kierowanego przezeń zakładu) zespół pracowników administracyjnych. Sekretarzem studium był w latach 1929–1937 J. Figna, w latach 1937–1939 O. Christoff, a w latach 1945–1949 Z. Jesionka i M. Burgelska. Prace kancelaryjne wykonywały osoby zatrudnione *na zlecenie*¹⁸. Dopiero od 1929 r. można mówić o ciągłej działalności kancelarii dyrekcji Studium WF. Do tego bowiem czasu wszystkie agendy administracyjne załatwiał osobiście dyrektor przy doraźnej pomocy swoich asystentów.

Kancelaria Studium WF miała pozycję niemal samodzielną w stosunku do dziekanatu Wydziału Lekarskiego. Pod nadzorem sekretarza studium załatwiano wszystkie sprawy dotyczące studentów, organizacji nauczania, finansów i budżetu, stosunków z władzami itp. Podobnie jak w pozostałych kancelariach uniwersyteckich, od początku prowadzono w niej dziennikowy system rejestracji akt wpływających i wychodzących, które następnie przechowywano w porządku numeryczno-chronologicznym. Zachował się tylko tom drugi dziennika z lat 1936–1939 oraz indeks alfabetyczny do dziennika z lat 1945–1946. Poza właściwą registraturą pozostawały, wydzielone dla bieżących potrzeb, serie dokumentów studenckich: katalogi, protokoły egzaminacyjne, księgi ewidencyjne, prace dyplomowe, dalej akta finansowo-budżetowe: rozliczenia z dotacji, preliminarze, stypendia, jak również akta personalne: umowy o pracę, ubezpieczenia itp.

Registratura i archiwum studium przenoszone w latach 1927–1939 aż sześciokrotnie do kolejnych pomieszczeń dyrekcji, w chwili wybuchu wojny znajdowały się w budynku przy ul. Zybkiewicza, skąd dzięki ofiarności personelu i wychowanków studium, zostały zabrane i ukryte w prywatnych mieszkaniach¹⁹. Pierwszą partię tych materiałów, obejmującą akta organizacyjno-prawne z lat 1927–1939, otrzymało Archiwum UJ w 1946 r. Dokumentację studium z lat 1927–1949 przekazała Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego dopiero w 1965 r., niestety bez registratury okresu powojennego, to jest bez: korespondencji, akt organizacyjnych, finansowych, osobowych, programów nauczania itp.

Pozbawione trwałych znamion porządku registraturalnego i mocno zdekompletowane obydwie akcesje aktowe nie pozwoliły na przywrócenie pierwotnego układu kancelaryjnego studium. Po scaleniu materiałów, posługując się pomocniczo *spisem* z 1946 r. wydzielono korespondencję z lat 1927–1939 (ułożoną dotąd według kolejnych numerów dziennika) porządkując ją według układu rzeczowego, przyjętego dla całości inwentarza. Pozostałe serie akt, zwłaszcza dokumentację studencką oraz akta finansowo-gospodarcze, pozostawiono bez zmian.

¹⁸ Arch. UJ, syg. SWF 17, WL II 191.

¹⁹ S. Kijak, *Studium Wychowania Fizycznego...* s. 86.

Usystematyzowana w ten sposób pozostałość aktowa Studium Wychowania Fizycznego liczy 83 jednostki inwentarzowe o łącznej długości 9 mb. Na dokumentację studencką przypada 61 pozycji. Akta organizacyjne i administracyjne, z licznymi brakami, zachowały się tylko z lat 1927–1939. Okres powojenny (1945–1949) reprezentują jedynie księgi protokołów posiedzeń Komisji Studium WF zachowane od roku akad. 1927/28 do roku akad. 1951/52.

Od tej zdewastowanej, a w niektórych fragmentach nawet szczątkowej, registratury kancelaryjnej korzystnie wyróżnia się niemal kompletna i dobrze zachowana ewidencja studentów i egzaminów. W tej części zespołu znajdują się: katalogi studentów, akta osobowe słuchaczy i związany z nią konkordacja numerową *Album studentów*, który służył jednocześnie jako skorowidz alfabetyczny do zbioru skrupulatnie prowadzonych protokołów egzaminacyjnych. Równolegle prowadzono osobne serie protokołów egzaminacyjnych na stopień magistra wychowania fizycznego, z własnym dziennikiem podawczym Komisji Egzaminów Magisterskich, oraz pokaznym (256 pozycji) zbiorem prac magisterskich. Osobną wreszcie grupę akt tworzy ewidencja egzaminów nauczycielskich, składanych w latach akad. 1930/31–1932/33 przed Państwową Komisją Wychowania Fizycznego UJ, z *ćwiczeń cielesnych jako przedmiotu nauczania* oraz z *praktycznych umiejętności w zakresie sportu i gimnastyki dla nauczycieli szkół średnich* (1929–1939).

Liczne luki jakie wykazuje registratura aktowa Studium Wychowania Fizycznego, zwłaszcza w zakresie spraw organizacyjnych, uzupełnić mogą materiały znajdujące się w zespole akt senatu (syg. S II 845) i Wydziału Lekarskiego (syg. WL II 191). Dla badań nad tradycją nauczania wychowania fizycznego w Uniwersytecie Jagiellońskim cenne informacje zawierają objęte niniejszym inwentarzem akta Kursu Naukowego Gimnastyki z lat 1895–1915 (zespół KNG), Państwowych Kursów Wychowania Fizycznego z lat 1921–1924 (zespół PKWF) oraz korespondencja, notatki, projekty i materiały organizatora Studium Wychowania Fizycznego UJ Stanisława Ciechanowskiego (Dział Rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej).